

Information

KOMMENTAR

Læsetid: 4 min.

Folkeskoleforliget overser udfordringerne med social ulighed i folkeskolen

Børn fra Vestsjælland er jo ikke skabt af et andet stof end dem fra Nordsjælland. Når de ikke klarer sig igennem folkeskolens prøver, skyldes det, at folkeskolen har strukturelle problemer med ulighed

Folkeskoleforliget glemmer at se på de forskelle, der er på elevernes baggrund i form af eksempelvis forældrenes uddannelsesbaggrund, boligforhold, sundhedstilstand og økonomiske status.

ANNE BÆK/RITZAU SCANPIXFOTO: ANNE BÆK/RITZAU SCANPIX

Skrevet af:

Filiz Sarah Thunø

Folkeskolelærer og byrådsmedlem i Roskilde Kommune

DEBAT

3. juli 2024

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribentens egen holdning.

I sidste uge gik de fleste folkeskoler på sommerferie, og nu er det tid til refleksion. For når skolen åbner dørene igen, er det med implementeringen af dele af folkeskoleforliget, der venter. Der er meget at se frem til, men lige nu bekymrer det mig, at vi i den offentlige debat ikke taler nok om ulighed i folkeskolen.

For nylig læste jeg hos Skolemonitor, at 23,7 procent af nyuddannede lærere på landsplan havde forladt folkeskolen inden for fem år. I 2013 forlod jeg selv folkeskolen på grund af folkeskolereformen, som fratog læreren autonomi og handlekraft. Efter otte år valgte jeg dog at vende tilbage til en forandret folkeskole.

Forandringen ses hos børnene og i undervisningen. Vilklårene for folkeskolen er forværrede, og skærme og onlineundervisning fylder for meget. Elevernes manglende koncentrations- og fordybelsesevne gør, at hver dag er en kamp om at fange og bevare elevernes opmærksomhed, motivere dem for at lære og samtidig give dem noget enestående med hjem.

Undervisningsdifferentiering og børn med særlige behov skal også tilgodeses.

Men der er selvfølgelig også lyspunkter. Som lærer knytter man sig til sine elever og får lyst til at åbne hele verden for dem. Man bliver en betydningsfuld voksen, en rollemodel, og får lov til at sætte en retning for dem. Det er værdifuldt og derfor måske et af verdens bedste og vigtigste job.

Der er også gode ting i forliget

Som lærer skal man se fremad frem for at se tilbage, og det gør jeg i høj grad også. Folkeskoleforliget, som indeholder 33 initiativer, kan nemlig godt bringe håb til en ulige folkeskole. Personligt håber jeg, at folkeskoleforliget ikke kun vil gøre det nemmere at være elev i folkeskolen, men også mere enkelt for underviseren.

Der er afsat 740 millioner kroner årligt til folkeskolen og mere end en halv milliard kroner til fysiske bøger. Antallet af obligatoriske prøver reduceres til seks, og flere praktiske fag skal afløse boglige, ligesom erhvervspraktik bliver obligatorisk, og skolebestyrelserne får langt mere indflydelse.

Det er trods alt forældrenes skole, lige så meget som det er børnenes og lærernes. Og forældrene skal være med til at sætte retning og tage ansvar for deres skole. Disse er blot nogle af de gode tiltag, der er at se frem til i fremtidens folkeskole.

Uligheden består

Folkeskoleforliget ser dog ikke på de store sociale skel, der knytter sig til skolernes geografiske placering og børnenes forudsætninger – altså det, som børnene får tildelt af vilkår fra fødslen. For ligesom der er ulighed i sundhed, er der også ulighed i folkeskolen. Forældrenes uddannelsesbaggrund, boligforhold, sundhedstilstand og økonomiske status er afgørende for, hvilke muligheder børnene bliver mødt med i deres opvækst.

I en analyse udarbejdet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fremgår det, at de fleste børn i socialt udsatte familier har de faglige forudsætninger for at klare sig godt i skolen, men at deres opvækstvilkår forhindrer dem i det.

Ud fra tallene kan man ligeledes læse, at mange af de børn med manglende faglige forudsætninger, hvilket er 22 procent, har socialt dårligere vilkår i folkeskolen og kommer fra hjem, hvor det sociale liv også er udfordret.

Hver femte skoleelev har læseudfordringer, og 11,5 procent består ikke dansk og matematik til afgangsprøven. De fleste elever, der ikke består fagene, er fra Syd- og Vestsjælland, Bornholm og Sønderjylland, hvor flere fra Øst- og Nordsjælland klarer sig godt. Det er jo ikke, fordi elever, der får deres skolegang i Vestsjælland, er skabt af andet stof, end dem fra Nordsjælland. Når de ikke klarer sig igennem folkeskolens prøver efter ti års skolegang, skyldes det, at vi i folkeskolen har nogle dybe strukturelle problemer, som blandt andet handler om elevernes forudsætninger i livet. Så længe vi ikke løser disse problemer, får vi hverken lighed i folkeskolen eller i samfundet for den sags skyld. Lærerne forlader folkeskolen for at lave noget andet, og de unge taber vi på gulvet.

Der er faktisk påvist en direkte sammenhæng mellem små børns dårlige sproglige evner og deres karakterer til afgangsprøverne i folkeskolen. Om manglende ordforråd i vuggestuealderen skyldes kompetence- eller ressourcemæssige udfordringer i institutionerne, ved jeg ikke, men jeg ved, at der i folkeskolen er en ulighed i vægt på almen- og specialområdet, og at inklusionen stadig halter, når vi tillader 11 procent af eleverne at fejle.

Hvordan får vi mine nyuddannede fagfæller til at blive i folkeskolen, og hvordan lykkes vi med at sikre, at alle børn får kompetencer til at gå i lære eller begynde på en ungdomsuddannelse? Kan færre afgangseksaminer og mere praksis være med til at løfte de mest udsatte børn ud af ulighedens kløer? Det er nogle af de

problemstillinger, som jeg håber, at folkeskoleforliget kan være med til at besvare og løse.

Først og fremmest er vi nødt til at tale åbent om ulighed i folkeskolen, så vi kan få alle til at spille på samme hold og finde løsninger. Kun sådan kan vi løse udfordringerne og sikre børnenes og Danmarks fremtid.

Filiz Sarah Thunø er folkeskolelærer, folketingskandidat (A), byrådsmedlem i Roskilde Kommune og forperson for Læringsudvalget i Danmarks Biblioteksforening